

Ese de done ori in septimana: Joi-a si Doml-
sca; era candu va pretinde importantia
materieloru, va esi de trei seu de patru ori
in septimana.

Pretulu de prenumeratiune
pentru Austria:

pe anu intregu 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu 4 „ „ „
„ patrariu 2 „ „ „

pentru Romania si strainetate:

pe anu intregu 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu 6 „ „ „

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. cores-
pundinti ai nostri, si de-adreptulu la Redac-
tiune Ungarasse Nr. 28, unde sunt a se
adresa si corespondentiele, ce privescu Re-
dactiunea, administratiunea seu speditura;
cate vor fi nefrancate, nu se vor primi era
cele anonime nu se vor publica.

Pentru anecele si alte comunicatiuni de inte-
r-su privatu — se raspunde cate 7 cr. de
linia; repetiri e se facu cu pretiu scadiutu.
Pretulu timbrului cate 80 cr. pent. una data,
se antecipa.

Pesta, 3 35 septembrie 1869.

Salutare Bucovinei! Stranepotii lui Stefanu celu Mare, cuptusiti lungu timpu de multimea venitureloru ce guvernele imp. reg. importara sistematice in acesta patria romanésca, acum 'si radica capulu cu demnitate, si repretindindu drepturile ce li competiescu, introducuc limb'a romana in legelatiunea tierii. La bucuri'a ce ni aduce corespundinti'a nostra din Cernauti, nu potemu raspunde mai bine de catu prin o salutare. De acum eroii ce cu sangele lor au pastratu existinti'a acestei tieri nu vor mai ave cauza a se rusina in morminte de descendinti lor. Asemene bucuria se pote senti dar nu descrie. Suntemu ferici a pote promitepen-
tru nr. venitoriu cuventarile luptatoriloru nationali!

De candu ungurii reportara invingere a supr'a niemtiloru in siedinti'a comuna a delegatiuniloru, seu, cum se dice, in parlamentulu celu mutu, — de atunci niemtiloru nu li se pre impare de organismulu dualisticu.

Chiar si acele diarie nemtiesci, cari mai nainte nu cunosceau margini in aderinti'a loru catra starea de astadi, acum se scarpna dupa urechia, caci nu li-ar placé o astu-feliu de casetoria nemtiounguresca, in carea ungurulu se porte pelari'a era nemtiulu cépti'a.

Nu i-ar placé nemtiulu se i se dica: „Pole lungi si minte scurta.“ De aceea dumesa se feresce astadi de céptia si de pole, dupa ce nu s'a sciutu fer de mintea scurta ci a antecipat'o.

Ungurii, vedindu-lu pre nemtiulu cu budiele umflata si temendu se ca va cercá ajutoriu in Boemi'a pentru a strica joculu ungurescu, se facu densi de catra padure si striga in gura mare ca banc'a c. r. nationala austriaca din Viena ii nedreptatiesce, ii asupresce, li face daune mari scl.

Astu-feliu ni spliacmu disput'a ce s'a incinsu intre foile unguresci, opositiunali si guvernamentali, in privinti'a banciei. Este numai o masca, unu pretestu d'a striga „nemultiamire,“ pentru ca se-lu sparie pre nemtiulu, se-lu plece si apoi se-lu faca a-si desumfla budiele si a mai continua joculu dualisticu, de sila bucu-rosu. Dupa ce cestiunea sternita 'si va fi facutu efectulu la care tindu ungurii, atunci o lasa intr'ata'ta, in diumetate, neci vorba s'o duca la deslegara. Eca asié cum sternita de unadi cestiunea despre regin-
tia „austro-unguresca“ si apoi o lasara in diumetate.

Nemtiulu se pote ca dora tocm'a cunosce acesta vechia maniera unguresca, totusi densulu crede ca e mai bine se se dee de spariatu, de catu se traga a su-

pra-si desplaceria elementulu ungurescu celui atatu de potericu.

Intr'adeveru ungurii sunt numai patru milioane de suflete, dar prin amenintiarile loru sciuse joce bine rol'a celui potericu, in catu insuffia respectu Austriei intregi, intielegemu Austri'a oficiala. Cele dieci de milioane ale Austriei se guverna astadi asié precum vreu ungurii isti putienei.

Altmintre faceau si facu cele lalte popora fatia de Austria. Cehii si slovenii provocau la produptele munciei si la numerulu celu mare alu intieligintiei loru care intrece pre cel'a alu veciniloru. Intieligintia si munca — Austri'a n'a intielesu!

Noi romanii vorbiamu Austriei in limbagiulu credintiei si alu loialitatiei, cerendu dreptate. Credintia, loialitate si dreptate ni le dadera preste capu. Nu era limbagiulu nostru de sem'a fetiei nemtiulu!

Ungurulu inse, elu recurge la amenintiaru, ici cu Turri si Garibaldi, colé cu Klapka si Bismark. Austri'a cunosce fric'a, ungurulu capeta totu ce-i doresce inim'a.

Pote cineva inviniu pe unguru din cauza ca-si cunosce sotiulu cu carele are de lucru? din cauza ca scie cum, ce si care limbagiulu este Austri'a capace a intielege?

Ceva de venitoriu romanismulu si de starea de astadi.

Este de necesitate absoluta pentru noi, cei ce iubindu din inima romanismulu, suntemu ingrigiti de existinti'a, desvoltarea, consolidarea lui in viitoriu, ca se-i studiamu si cunoscemu bine tote conditiunile lui de vietia si pe toti fap-
torii vietiei lui, a nume pe cei de aici, din *Roman'a libera*, din organulu, din membrulu corpulu nostru nationalu, care membru se crede si se dice — delegatu seu descatusiatu de — straini, si redatu vointiei si placerii sale proprie. Din acestu indemnu incercarile, studiele, criticale nostre de pa'n acu ne adoperaramu a fi obiectivi si nepartiali, si pre catu unora pote am fi parutu altfelu: ii rogamu a crede, ca aceea nu este vin'a nostra, ci este rezultatulu naturalu alu impresiuniloru mai multu seu mai pucinu eficaci asupra-ne. In resumatu si sentinti'a finale vom dovedi ca este asié. Intr'aceea se urmamu cu seriozitate cercetarile si adunarea de cunoscintie.

Domnitoriuulu pleca mercuri-a trecuta, precum se scie, spre occidente, cu cuventulu, ca se-si veda famili'a si — se continue, ce n'cepu in Crime'a, adeca *vediatele de recunoscintia la curtile garanti*. Simplu ar mai trebui se fia acelu moritoriu, carele s'ar odihni intr'ata'ta!

Astadi se fia timpulu d'a face Domnitoriuulu Romaniloru visite de recunoscintia in *Viena, Berlinu, Paris*? Astadi, candu romanismulu din oriente este amerintiatiu in tote conditiunile existintiei si desvoltatiunei sale? Astadi, candu de la Tisa pana la Marea negra si de la Dunare pana la Nistru nu pote se fia romanu onestu, desteptu si sinceru, care se nu fia cuprinsu d'o nespusa temere si ingrigire si nemultiamire?! si cu tote, daca acesta caletoria a M. Sale Carolu I. descépta scrupuli si banuele, caus'a este numai, caci *lipsesce necesari'a incredere in barbatii de astadi de la regimu*, celu pucinu in maiortatea loru. Domnitoriuulu insusi in-
ca n'a potutu, n'a avutu ocaziune a dovedi, ca *scie domni*, scie se se oriente intre impregiurari grele, casi cele de astadi! Scirile de insuratória si consecintiele trase d'aci, nici nu se apróba, nici demintiescu; s'a datu freu liberu fantasiiloru. Dupa noi, rea politica!

Am cercetatu taber'a de la Furceni. Nu sum destulu militariu, ca s'o fiu potutu privi din punctu de vedere alu artei; deci am privit'o cu ochi, cu inima, cu minte de romanu, si m'a incantatu. S'a criticatu multu din partea opusetiunei asiediarea castreloru pe acelu locu; am studiatu argumintele si nu pregetu a dice, ca — ori unde la altu locu s'ar fi asiediatu ele, totu cu asemenea de poterice arguminte poteau se se atace si combata. Partea politica a cestiunei nu este oportunu ca s'o atingu; mie-mi ajunge a fi vedutu, si credu ca si buzii cetitori ai Albinei se vor multumi a intielege, ca taber'a romana de la *Furceni* are o pu-
setiune pre catu se pote de frumosa, ca are in vecinetate munti, vai, riuri, campii, ca se afla tocm'a pe li'a despartitória intre ambele principate impreunate si ca a intrunitu o ostire romana de totu genulu de arme, aprópe la 15,000! Am a-
inistatu la manevrele acestei armate si mi s'a ridicatu speranti'a in sufletu! Am vedutu manevrandu armate de trei si de patru ori mai mari la *Bruck* si pe *Rakos*; laude-se nemtii si ungurii, catu vor vreu, eu armatei romane numai un'a poftescu: se-si *intreiesca* curendu, dar *curendu* numerulu, si apoi se vedemu, cine va cuteza se ni atace existinti'a nationala de statu!

Ast'a in generalu; era in specialu — vedendu noi cum organiséza astadi Franci'a, Austri'a si Rusi'a armatele loru, am dori se vedemu infanteri'a si cavaleri'a romana *diumetate venatori*. Se avemu o data vr'o 20 de mii de venatori pedestri si calari, armati cu puscele din America si deprinsi bine a le manui, asemenea se ni scimu ceea lalta infanteria si artileria intreit'a, — si garantamu ca fratii ma-

giari si-vor pune in cuiu poft'a d'a se estinde pana la marea negra! — Dibaci'a soldatiloru romani, de veri-ce specialitate — nu se pote asemena de catu numai cu dibaci'a soldatulu romanu si serbu din ostirea Austriei; ba inca usiurinti'a si venjosia cestoru din coci par' ca este si mai batatoria la ochi.

Deci ve rogu, se ve linisciti, voi spirite romane, cuprinse astadi de ingrigire; armat'a vostra este mica, dar ea este frumosa, si anca mai multu de catu acést'a, ea este *buna*. Ca n'a primitu inca botezulu focului, se nu ve neodihnésca; caci — trebue se sciti, cumca nici ale contrariloru nostri de astadi n'au trecut inca prin focu, ba ale unora chiar au doveditu, ca nu li place, nu potu suferi foculu, de catu din gura! (Din sugari si pipe? Red.)

Revenindu la Bucuresci, am gasitu scirile despre demisionarea ministeriulu *Ghica Cogelniceanu* mai pucinu respandite si anca mai pucinu crediute. Le-a curmatu óresi-cum caletori'a Domnitoriuulu si — traganarea corpuriloru legiutórie, mai vertosu a senatulu, d'a se intregi si constitui. Tote aceste intemplari inse nu sunt calificate d'a mari popularitate ómeniloru de la putere. Este unu blastemu ce li urma totu mereu pasii, blastemu pecatulu ce comisera d'a se sustiené la putere cu forti'a. Consecintia naturala romane, ca ei trebue se se radime pe subiecte stricate si ca ómenii probi li fugu din drumu. De aci provine ca nimene nu-i pote tiené de posibili pentru lungu timpu. Dar tocm'a asié de putienu cutéza cineva a predice ca cine va fi chiamatu se li urme. Ce dupa noi este dovéda de neincredere intru impregiurari si nesecuritate despre dispositiunile Domnitoriuulu. Acést'a este icón'a de astadi a vietiei publice la noi.

Bucuresci, 12 septembrie.

Cernauti, 13 sept. (*Introduccrea limbéi romane in dieta*.) In fine se introduse si limb'a romana in unu modu demnu de dens'a in diet'a din Bucovin'a, luandu asié acestu corpu legelativu faci'a unei reprezentantie a tierii si in punctulu limbéi. Dupre ce adeca d. capitanu alu tierii Eudociu de Hormusachi deschise sesiunea dietei cu unu cuventu rostitu si in limb'a romana, ablegatii nationali, domni: Geogiu si Alesandru de Hormusachi, br. Alecsandru Vasileco, si Nicolaiu de Vasileco, Eugenu de Stircea si Joan de Lupulu, Orestu de Renei, parintii Teofilu Bendell'a si Samuilu Andrieviciu etc. consultantu-se in o conferintia, se decisera a vorbi in dieta romanesce si a pretinde, ca protocoletie siedintieloru se se compuna si in limb'a romanésca.

In siedinti'a a dou'a, parintele Andrieviciu care se alése de a face inceputulu cu desfasurarea decisiunii acesteia si a motiveloru, tienu unu

Foisióra.

Asociatiunea aradana. Espusetiunea. Dr'a Constanti'a Dunca. Decursulu balului.

Asociatiunea aradana, a careia scopu mar-
retiu si naltu este naintarea si latirea culturéi nationali, — a tienutu a VII adunare generala, cu celu mai splendidu rezultatu.

Decursulu ei interesantu este déjà cunoscutu onor. publicu din colónele acestui organu; dreptu-aceea nie acum nu mi se vine rol'a de cronicariu. A fostu o ideia forte salutaria, unu pasu pre nimeritu, din partea onor. Direptiuni, sortitur'a filantropica, arangiata in favóra fon-
dului asociatiunei. Unu apelu catra ficele natii-

nei, si ide'a acést'a frumosa fu incoronata de unu rezultatu brilantu; ele au intielesu insemnateatea acestei intreprinderi nationali, si o dovedira prin fapte eclatante ca-si pricepu chiamarea sublima, ca li jace la inima prosperarea dulcei loru natiuni. In timpurile vifórese, in órele periculu ameninziatoriu, femeile luptau alaturia cu barbatii lor; ele inspirau curagiu si vietia in inimele déjà desperate ale luptatoriloru, cari vedendu-se incungurati de nisce fiintie gingasie, de nisce angeri priveghiatori — luptau cu o bravura, cu unu eroismu admirabilu, care apoi li asecurá laurulu invingerii.

Astfelu erau femeile in timpurile de resboiu, astfelu aparu ele ca angeri priveghiatori, candu dulcea lor patria devine periclitata. Si déca suntemu mandri, ca istori'a a pastratu cu multa scumpetate numele acestoru Semiramide

cari vor presintá pururia idealulu amórei de patria: atunci mandri'a, superbi'a nostra nationala cresce indiecitulu candu le vedemu astadi emulandu cu barbatii loru intru totu ce este frumosu, nobilu si nationalu. Astfelu vedemu „Reuniunea femeiloru din Brasiovu“ emulandu cu diferitele Asociatiuni nationali intru propagarea ideiloru maretie de cultura; astfelu ne convinseramu cu multa placere la tote ocaziunile despre zelulu invapaiatu a dameloru nostre romane la intreprinderile filantropico-nationali, intre cari pomenimu cu mare bucuria si sortitur'a efep-
teloru arangiata in folosulu Asociatiunei. O dovéda noua despre zelulu, si sentiemintele nobile, ce le nutresce sessulu frumosu pentru in-
florirea Romanismulu.

Se intramu pe cateva mominte in sal'a Asociatiunei, se privimu espusetiunea eleganta a

efep-
teloru incurse prin gratiosulu sucursu a dameloru romane in favóra fondulu Asociatiunei. Aci ti se imbia o privire de totu frumosa; objete, care de care mai elegantu si pretiosu, atrageau atentiunea privitoriloru asupra-le; si aci trebue se aretamu cu o superbia nationala la portretulu bine nimeritu a renumitulu *Brateanu* — idealulu Romanismulu, — carele este pretotindene de fatia, unde se lucra pentru binele romanescu. „Bazarulu de galanteria“ inca presentó o icóna forte interesanta. Óspetii la intrarea loru in localitate erau suprinsi, vedendu-se incungurati de nisce fiintie dragalasia si incantatórie, cari li imbiau diferite objete spre cumperare. Zelulu acestoru dine gingasie, cari n'au crutiatu nici o ustanéla intru implinirea misiunei lor voluntarie, dar atatu de nobile si-a eluptatu recunoscintia publica. Intre acestea insemnamu cu mul-

discursu, aplaudatu de publiculu romanu, adresandu-se in fine catra presedintele casei, ca se faca dispusetiunile recerute pentru unu steno-grafu romanu si pentru compunerea protoco-lelor despre siedintie in limb'a romana.

Spre bucuria generala si intre aclamatuni frenetice, recunoscendu domnulu presedinte justeti'a si legalitatea pretensiunilor acestor'a, a datu promisiunea, de a dispune cele de lipsa spre realisarea loru.

Bucuri'a generala era deplina, si ea ar fi ramasu netulburata, daca nu s' ar fi sculatu doi ablegati, adeca baronulu Petrinó si Alt cu observari. Ce e dreptu, in meritulu causei recunoscure amendoi justeti'a pretensiunilor facute, dara in privinti'a formala erau ei de parere, ca spre acésta s' ar rocere unu conclusu alu casei.

Deci scolandu-se Alesandru Hormusachi, care se pare a fi venitu a nume, spre a confaptu la acestu actu importantu, cu poterea spirituala si foculu ce-i aprinde anim'a pentru interesele nationale, combatu intre aplausele publicului argumintele vorbitorilor de mai nainte, in catu nu mai avura curagiulu neci ei, neci altulu careva, de a mai face observari.

Asia s'a facutu inceputulu cu limb'a romana in diet'a din Bucovin'a de carea in aceiasi di, cu privilegiu verificarii dlui Schönbach de ablegatu, ceea ce inse acum a treia ora nu s'a intemplat, s'a servitu in unu modu aplaudatu si unu carturariu de satu, adeca d. Iliutia. Strainii cascau gurele, vedindu ce pote romanulu in limb'a sa!

Credemu, ca reprezentantii nostri in dieta cunoscendu insemnitatea si necesitatea culturei nationale, vor apera si spori cu totu adinsulu interesele ei. Dara conationalii nostri se nu ascepte mura in gura, adeca totulu din pomulu dietei, ci se lucre si densii impreuna. Comunele, corporatiunile si personele private in socorisile loru catra dieta si comitetulu tierii si catra autoritati publice si scaunele judetiale se se folosésca asemenea de limb'a tierii, caici atunci vieti'a publica va lua deplinu caracterulu nationale, atunci si cei mai incarnati adversari nu ne vor ignora si neci ni vor nega dreptulu si poterea morala de existinta nationala.

Se intelege, ca unii altii vor fi cautandu cu ochi de invidia la miscarea consciintei nationale si eluptarea drepturilor, ce competu limbii romane, conieptandu si vorbindu multe de tote. Inse pote fi linscitu veri cine si securu de acésta, ca romanii din Bucovin'a, ca si cei din alte tieri, innadusiti in desvoltarea loru, sciu pre bine, catu de durerosu este jugulu asuprirei, pentru aceea catra celealte eleminte din tiéra, mai cu séma catra celu ruténu, vor fi cu leialitate frateasca. Romanulu, care s'a facutu renumitu prin ospitalitate, va dovedi, ca scie a apretiu si drepturile conlocutorilor sei, caici este romanu si romanulu dice: Ce tie nu-ti place, altuia nu face.

Bucuresci in 11 Sept. n.

(Societatea academica romana) mai intarindu-se luni-a trecuta si cu dlui Baritiu, sositu aicia, dupa ce-si incheia inceputele lucrari organisatorie, se apuca a desbata proiectulu d'o ortografia transitória. De o ortografia definitiva asta data nu pote se fia vorba, caici intre inpregiurarile presinti inca nici unii membri ai academiiei nu se areta plecaci, a se supune decisiunilor acestui corpu, inca nou si pucinu probatu, cu atata mai pucinu se pote conta la pleacarea guvernului, diaristice si celoralti literati. Vorb'a este asié-dara de unu modulu de scriere provisoriu, de care se se servésca si Academi'a in

afacerile sale, si toti aceia, cari ar voi a se acomoda esemplului ei.

Pan acum in patru siedintie urmara a fi desbatute cestiuni de ortografia, prim'a cestiune fu: daca pentru inlesnire provisorie, consunantile, *d, t si s*, ar trebui semnate cu cedile in casurile candu nainte de *i* si-schimba sunetulu? La inceputu dnii academiiei *Laurianu, Sionu, Babesiu* si *Sbiera*, ba chiar si *Heliade, Massimu* si *Romanu* din comisiune, erau pentru cedile; dup'o disputa inse de doué dile, mai toti paresira acésta parere, nevrendu a recunósce mominte de oportunitate nici provisoriu. Astfelu cestiunea se decise cu 10 voturi contra 2, pentru respingerea cedilelor; numai *Sbiera* remase din principiu, *Babesiu* din oportunitate pentru cedile.

A doua regula, ce se decise fu, ca — dupa *c* si *g*, candu nainte de *i* pastreza sunetulu, se se intercaleze unu *h*. Decisiunea se fece cu 11 contra 1 votu, adeca alu dlui *Massimu*, carele se declara mai plecatu a primi — totu din alfabetulu latinu pre *h*, decatulu pre *h*.

A treia cestiune ce se desbati in doué siedintie fora a fi inca deslegeta ori decisa, este: daca este a se admite duplicarea consonantiloru? Intra acésta cestiune cei mai aprigi operatori ai duplicatiunilor sunt dnii: *Heliade, Laurianu* si *Ioanescu*; cei mai resoluti contrari sunt: *Massimu, Sbiera* si *Romanu*. Dar maiortatea precompunitoria pare a fi contra duplicariloru afara de casurile de compusetiune cu *in*, si mai ca nu e indoiela, cumca duplicarea in mediloculu cuvintelor nu va fi primita.

Intra aceea desbatarea ortografica se va intrerumpe pentru a face locu desbateri programului siedintieloru publice, de cari se vor tiené doué séu trei, anume pentru discursurile de receptiune a noiloru membri. Siedintie — asié se vede, ca se vor urma necurnatu pana la cea din urma diua dupa statutu, adeca pana la 15/27 septemvre, daca cumva prin indepartarea necunguravera a unoru membri, tienerea de siedintie plenarie n'ar deveni imposibile. Degia Dlu *Sbiera* si-a insinuat caletori'a neamenavera pre luni sér'a.

Afaceri nationale bisericesci.

Copi'a circulariului consistoriale, de datulu Aradu, 7. augustu 1869, Nr. 941. catra toti protopresviterii din dieces'a aradana.

In privinti'a esaminarii candidatiloru la preotia.

Pre. Domnule Protopresvitere! Pentru esaminarea teneriloru, cari dupa absolvirea studiiloru teologice cauta a se inainta la statulu preotiescu, — cu privire la §. 121. punctulu 8. alu statutulu organicu bisericescu, pana la reorganisarea consistoriului in sensulu aceluasi statutu, se infiintéza la consistoriulu acest'a eparchiale o comisiune esaminatoria permanenta, pe langa urmatóriele dispusetiuni normale:

1. Membrii comisiunii esaminatorie, sub presedinti'a ordinaria a Presantiei Sale Domnului episcopu diecesanu, sunt asesorii consistoriali: protosielului Mironu Romanu, protopresviterulu Ioanu Ratiu, ieromonaculu Sebastianu Tabacoviciu, si parocnulu Ioanu Russu, la cari pentru totu deun'a se adaugu profesorii institutulu teologicu aradana.

2. La casulu impedecarii presedintelui ordinariu, presidiulu comisiunii se conrede membrulu celui mai inaintatu, care se afla de fatia.

3. Comisiunea esaminatoria, candu va cere trebuinti'a, se va conchiamá la siedintia

prin presedintele ordinariu séu substitutu, incunoscintanduse terminulu siedintiei tuturor membriloru comisiunali.

4. La actulu esaminarii si preste totu la decisiunile comisiunali, afara de presedintele ordinariu ori substitutu, se recere a fi de fatia celu putienu trei membri comisiunali, din care prinvinia in casulu necesitatei, presidiulu pote face substituirile necesarie cu aplicarea altoru membri din numerulu asesoriloru consistoriali.

5. Comisiunea esaminatoria prin unu notariu, alesu din sinulu seu, porta protocolu despre siedintie sale, care incheianduse la capetulu anului, se substerne consistoriulu diecesanu intr'un'a cu actele apartininte, pentru elocare in archivulu diecesanu, sub o rubrica osebita a registraturei.

6. La esaminare numai acei clerici potu fi primiti: cari pe langa depunerea tecsei de 20 fl. recurgu pentru esaminare la presidiulu comisiunei, si producu deodata testimoniulu originale despre absolvirea cursulu clericale, alaturandu anca cartea de botezu, dimpreuna cu testimoniile scolastice despre sciintiele pregatitorie de mai nainte, nu altcum si adeverintia despre portarea avuta dupa esirea din institutulu clericale.

7. Tacs'a esaminarii dela presidiulu comisiunii se transpune numai de catu la cas'a fondulu diecesanu; era iertarea ei in casu de seracia se reserva consistoriulu diecesanu, avendu recurinti seraci a dá timpuriu in acésta privintia rogare la consistoriu, pe langa documentarea seraciei cu adeverintie legali.

8. Esaminarea comisiunale se face din tote ramurile sciintieloru propuse in institutulu clericale, unde cu privire la §. 13. alu statutulu organicu, se numera intre altele si Pedagogia cu Metodica invetiatoresca; era ritualele bisericesci, anume: cantarea si tipiculu, la tota intemplearea se considera ca parti integritorie ale unei pregatiri catra statulu preotiescu.

9. Testimoniulu despre rezultatulu esaminarii, dupa form'a stabilita aicia, se dá in numele si sub sigilulu consistoriulu diecesanu, cu subscrierea tuturor membriloru esaminatori, cari au fostu presinti, declarandu-se apriatu: deca esaminatulu clericu, cu privire si la alte pregatiri scientifiche de mai nainte, se afla aptu pentru vre-un'a din parochiele „mai de frunte“, „midlocii“ ori „mai slabe“; era la casulu rezultatulu neindestulitoriu, respectivulu se denéga testimoniulu, relegandu-se la esame nou.

10. Fisticulu consistoriale intrevine spre a cercá si a adeveri: deca esaminatulu nu are vre-unu defectu trupescu ncompatibilu cu starea preotiesca; era in lips'a fisticulu, membrii esaminatori implinescu si provinci'a aceluia.

Cari dispusetiuni normale, aprobate din partea Presantiei Sale, Domnului episcopu diecesanu, so facu cunoscute Pre. Tale cu insarcinare, de a le publica in Protopresviteratulu submanuat, spre trebuinti'a scire si acomodare a celoru interesati.

Copi'a circulariului consistoriale, de datulu Aradu, 7. Augustu 1869, Nr. 942. catra toti protopresviterii din dieces'a aradana.

In privinti'a esaminarii candidatiloru de invetatori.

Pre. Domnule Protopresvitere! Pentru esaminarea teneriloru, cari dupa absolvirea cursulu teologicu séu pedagogicu cauta a se aplica la statuni invetiatoresci, — cu privire la §. 13. §. 122. punctele 7. 8. 11. 12. si 13. precum si la §§. 125 si 126. ai statutulu organicu bisericescu, — pana la reorganisarea consistoriulu diecesanu in sensulu aceluasi statutu, se prescriu urmatóriele:

1. Individii, cari aspira la statuni invetiatoresci, conformu §§-loru 102. si 103. combinati cu §. 13. alu legii pentru instructiunea poporale, sunt detori la unu anu, dar mai multu in decursulu aloru doi ani dupa absolvirea cursulu preparatoriale, a se supune unu esame riguros; spre care scopu aceiasi pe langa producerea testimoniulu despre absolvitulu cursu teologicu ori pedagogicu, au a recurge la consistoriulu diecesanu pentru a li se pune terminu de esaminare, alaturandu deodata cartea de botezug testimoniulu despre studiile pregatitorie de mai nainte, si adeverintia despre portarea avuta dupa esirea din institutulu teologicu séu pedagogicu.

2. Consistoriulu, aflandu ca rogamintea e la locu si bine instruita, — pune recurintelu unu terminu acomodat pentru esaminare, si denumesce din casu in casu o comisiune esaminatoria de trei membri, carea sub presedinti'a ordinaria a Presantiei Sale Domnului episcopu diecesanu, séu a substitutulu presedinte consistoriale, se compune din unu asesoru consistoriale alesu din numerulu celoru deprinsi pe terenulu instructiunei publice, si din altu membru civile, alesu spre acestu scopu dintre profesorii institutulu pedagogicu, séu dintre cei mai destinsi invetatori ai scolóloru capitali ori poporali.

3. In casulu impedecarii membriloru denumiti in comisiunea esaminatoria, presedintele pote face in spiritulu punctulu precedentu, substituirile trebuintiose.

4. Fiesce-care individuu, care vine la esaminare, e detoriu a depune nainte la presedintele comisiunii tacs'a esaminarii de 10 fl. carea delocu se va transpune la fondulu scolasticu diecesanu. Iertarea tacs'e acesteia in casulu seraciei e rezervata consistoriulu diecesanu; spre care scopu recurinti seraci, in rogamintea data la consistoriu, au a suplica deodata si in acésta privintia, producendu documinte legali de seracia.

5. Esaminarea comisiunale se face din tote ramurile sciintieloru, ce cu privire si la §§. 13. si 88. ai legii pentru instructiunea poporale, sunt de lipsa unu invetatoriu poporale, intre cari negresitu cuprinde locu cantarea rituale cu tipiculu bisericescu.

6. Testimoniulu despre rezultatulu esaminarii, dupa form'a stabilita aicia, se dá in numele si sub sigilulu consistoriulu diecesanu, cu subscrierea tuturor membriloru esaminatori danduse esaminatulu calcululu meritatu de „destinsu“, „bunu“, „suficiente“ séu „neindestulitoriu“, si declarandu-se: deca esaminatulu s'au, aflatu aptu pentru aplicare de invetatoriu la vre-o scola „capitala“ ori „poporale“, in vre-o comunitate „mai de frunte“, „medilocia“; séu „mai slaba“; séu ca acelasi in casulu rezultatulu neindestulitoriu, e „putienu calificatu“ pentru aplicare la invetatoriia, in care casu respectivulu se indruma la repetirea examenulu riguros.

Cari dispusetiuni normale, aprobate din partea Presantiei Sale, Domnului episcopu diecesanu, se facu cunoscute Pre. Tale cu insarcinare de a le publica in Protopresviteratulu submanuat, spre trebuinti'a scire si acomodare a celoru interesati.

Oradea-Mare, 10 sept.

(Nisuintiele pentru constituirea partiei nationale romane. Diaristica ungeresca vre spargerea scolóloru romanesi.) De candu s'a publicatu conchiamarea adunantiei generale pe 20 iuliu (vedi nr. 56) pentru constituirea partiei, de atunci n'a aparutu nemica prin diurnalele nostre cu privintia la acestu obieptu.

Credu inse ca on. publicu se va interessá

ta placere numele gratioselor damicele: Maric'a Romanu, Maric'a Sierbanu, Iulia Ratiu si altele pre frumoase. Preste totu avemu se observamu, ca obiectele espusetiunci erau gatite cu multu gustu si elegancia, ce li face onóre trami-tietóreloru. Recomendamu acésta intreprindere avantajiosa onor. Comitulu alumnealu din Temisióra. Si acum se paresimu cspusetiunea ce ni-a causatu cate-vamominte de placere, si se asistamu la discursulu pre interesantu a celebri nostre erudite Dreu Constanti'a Dunca tienutu in sal'a comitatulu, care a incoronat serbarea adunarii generali. Pe la 4 ore intrá celebr'a nostra erudita in sala, condusa de dlui I. Popoviciu-Desseanulu; publiculu numerosu o intimpiná cu urari entusiastice, si dupa ce si-ocupá loculu destinatu, incepú disertatiunea-i despre cultivarea spirituala a sessulu frumosu, care scopu maretiu si salutariu, numai prin reuniuni si insociiri

se pote realisá. Ca esemplu si modelu de imitatiune spuse de „Reuniunea femeiloru romane din Brasiovu“ despre a careia resultatu se pronuncia cu multa afectiune. Dupa acestea fece istoriculu femeiloru renumite de ginta latina, cari prin capacitatea si virtutile loru admirabile si-au eluptatu unu locu gloriosu pre paginile istoriei. Discursulu acest'a atatu de escelinte, l'intrerupse publiculu ascultatoriu de nenumerate ori prin aplause frenetice. Aparerea acestui opu classicu va fi salutata cu cea mai viua bucuria din partea intregi natii romane, era literatur'a nostra va castigá.

Si acum se intramu in sal'a grandiosa de la ospetari'a „Crucea alba“, in care se tiene balulu. Ah! Cate impressiuni sublime si natiatorice de inima sunt legate de acestu unicu cuventu; sperantiele abié disparute érasu re'nvia, suveniru baluriloru trecute ni presinta o icóna atatu

de placuta, in catu te pari strapusu in regiuni edenice in cari tronéza fericirea. Pe la 9 ore sal'a semená paradisu, aci unu crinisoru gingasiu, coló o rosa purpuria, tote acestea compuneau o ghirlanda pre frumoasa, unu album pretiosu, din care-ti surideau cele mai incantatore gratii. Ah! cata fericire, pentru unu muritoriu, caruia i favorise sórtea a se tesfeti in privirea acestoru dimisoru. Music'a intóná „Ardelean'a“; Dorulu inimóloru se descatusá, peciérele capeta aripióre, era spiritulu meditatiu sbóra pe aripele fantasiei, cercandu-si unu locu de alinare. Joculu, odata inceputu, se continuá cu multu focu si viositate, pana la reversatulu dioriloru, candu apoi ne despartiramu ducendu cu noi suveniru placute. Dar ce trebuie se observu! Dvóstra sunteti nemultiamiti, sunteti nepaciuiti? Me intrebati, ca cine a fostu regin'a balulu? o intrebare pre catu de justa, pre atut'a de intere-

santa. Dar cine intréba ore candu ajunge pe unu plaiu in floritu, cum se chiama flóra ace'a séu aceea? Tace, se predá incantatu, mediteza. Inse Dvóstve insistati, si eu me supunu dorintei Dvóstre. Este usioru si peste mesura placutu a ducc rola acésta interesanta ocolo, unde te vedi incunguratu de nisce fiintie gingasie, de nesce dine plapande, cari-ti revóca in memoria fericire edenica; caici in adeveru gratiosele Domnisióre sorori: Gisela si Natali'a Bogdanu, N. Bocsianu, Lucreti'a Cost'a, M. Frus'a, Otili'a Mihailoviciu, Maric'a Romanu, Julia Ratiu, Vióra Sierbanu, S. Secosianu si altele frumoase — erau totu atate regine ale balulu.

Amu se observu cu multa bucuria, ca balulu acest'a a fostu forte splendidu si elegantu, si de unu caracteru curatu nationalu.

a cunoște totii pașii noștri, de aceea mi permitu a descrie pe scurtu întregulu mersu alu acestei cauze, dar mai vertosu stadiulu ei de astadi.

In 20 Iuliu s'a ținutu adunanti'a consultativa. Venise aici si d. Aloisia Vladu, celu ce alta data era unu bravu luptatoriu natiunalu, dar acū . . . dsa ni spuse multe bune si frumoșe, apoi, lauda Tatalui de sus, ne lasa in pace. Adunanti'a si-alése de presiedinte pe Rss. Simeone Bic'a, era de notariu pe On. d. Iosifu Romanu. D. Bic'a si-ocupă scaunulu c'o cuventare bine nimerita, era d. I. Romanu demustră necesitatea formarii unei partite natiunali, mai vertosu pentru ca se potemu introduce limb'a noastră natiunala, precum ni permite legea.

Nisce personalitati eră pe aci — cum e dical'a — se-si arete coltii, dar le curmara delocu manierele bune a presiedintelui si a notariului.

Se purcese la alegerea unui comitetu de 15 membri, carele se pregatésca program'a partitei, apoi se va conchiamă o adunanti'a generala carea se desbata acésta programa si in urma-re ei se se constituie partit'a. In acestu comitetu se alésara urmatorii: Ittea Sa Ioane Siorbanu, Rss. Simeone Bic'a, DD. Iosifu Romanu, Parteniū Cosma, Iustinu Popăiu, Ioane Fassie, Paladi, Georgiu Rozvanu, Georgiu Borha, Nicolae Zigre, Teodoru Lazaru, Georgiu Vasileviciu, Ioane Selagianu, G. Dringo, Gavriilu Neteu.

Comitetulu primu insarcinarea a pregati program'a catu mai curundu, ca celu multu in primele dile ale lunei lui optobre, se se pōta conchiamă adunanti'a generala constitutiva. Dore-re inse că pana acum nu scimu ca comitetulu se se fie apucatu de lucru cu energia. Acést'a este stadiulu actualu alu cauzei.

Intr'aceea ungerii continua a lovi totu mai tare interesele noastre natiunali. Astu-feliu in ce se atinge de introducerea limbii romane.

Este cunoscutu oo cetitori ai acestei foi că atunci, candu se publică in adunanti'a comita-tului legea in privinti'a natiunalitatiloru, s'a emisu o comisiune carea se facea pregatirile ne-cesarie pentru efeptuirea acelei legi, adeca pen-tru introducerea si a limbii noastre.

De utunci pana acum a cursu multa apa pe Crisiu, dar anca nu se scie defelulu că ore lucrat'a ceva comisiunea numita séu ba?

Fiii Crisiane, bravii stranepoti ai lui Me-numarotu, au declamatu de atunci multu natiu-nalismu, mai vertosu prin ospetie, dar la comi-tatu neci unuia din cati au votu nu i-a venitu a minte se intrebe că ce face comisiunea. Astu-feliu e lumea pre la noi; candu suntemu la voia buna, scimu fi mari romani, dar candu vine treb'a la fapta, atūnci ne imbiāmu ca tieganiū la lucru.

Neci mirare dara că ungerii, vedindu acést'a, mergu totu mai departe in cutezanti'a loru cea ōrba. Asiē d. e. Gyalokay in diurna-lulu ungurescu „Bihoru“ nr. din 26 augustu se incumeta a afirmă că gimnasiulu romanescu din Beiusiu n'are neci unu scopu, că e de prisosu, prin urmare ar trebui stersu.

Auditi numai: unu gimnasiu ce are elevi cu sutele, este de prisosu! — dar vedi bine, ungerulu scie că elevii sunt romani.

Unu oradanu.

Langa Panciova (graniti'a militara) septemb.

(Statutulu organicu бага frica.) Dupa ce primiramu cerculariulu episcopescu, anuci-andu-ne santiunarea „statutulu organicu,“ s'a publicatu in santele Bisericii, si se pur-cese in data la conscrierea membriloru pentru sinodulu parochialu. Dar ce se vedi? Antistiele actuale mai că din tōte comenele, parte se indoiau par-te nu participau la conscriere, ba unele se es-pri-meau: că nu sciu nimica de statutu, fiindu că nu li s'adatu de scire si prin companii, temendu-se că deca vor luā parte, vor fi pedepsiti.

In 28 augustu/9 septemb. a. c. protopres-biterulu conchiamă prin unu cerculariu tōta inteligenti'a, preoti si mireni, la o conferintia in Panciova. Preotii erau totu adunati, inse anti-stiele comunale din comenele protopresbiteratu-lui nu indraznira a veni la conferintia, temendu-se de Stochansu (temnitia) esprimendu-se unele că in cerculariu a auditu de ministeriu ungu-rescu de care nu vrēu se scia, era nu de mini-steriu nemtiescu. Oficirii nu-i indemnau defelu se mērga la conferintia.

Deci vine intrebarea: ore pentru graniti'a nu e intaritu Statutulu nostru organicu? si daca e intaritu, cu ce modificatiuni in privinti'a gra-nitiei? la acestea ceremu informatiuni si deslu-

cire, căci se apropria ținerea sinōdeloru paro-chiali. P. M. *)

Petruvasila (graniti'a serbo-banata) sept.

(In graniti'a militara, limb'a nemtiesca se nisuescu s'o vorbésca si romanii ce nu sciu nemtiesce) S'a publicatu la compania că de ac-um'a nainte avemu dreptulu se scriemu roma-nesce corespundintiele noastre, atatu catra eo-mand'a de statiune catu si chiar catra com-pania.

Totusi preotulu de la noi, Sant'i'a Sa A. M., carele e si asesoru consistoriale, scrie niem-tiesce. Ca se Te convingi, Dle Redactore! Ti alaturāmu aci urmatoriulu actu: „Nr. 29 1869. Petruvasilaer gr. or. rom. Pfar-Amt. An das löbliche kaiserl. königl. Stations-Comando in loco.“ (etc. Red.)

Se se scia cumca comandantele statiunei este unu romanu, d. teninte supr. Georgiu Ciobanu carele, se intielege, scie romanesce. Asiē-dara unu preotu romanu scrie nemtiesce unni comandante romanu. Au nu e siodu?

Mai siodu anca: preotulu pomenitu nu cunoșce nemtiesc'a, ci trebbe se-i scrie fiulu seu carele e capelanu, apoi neci acést'a n'are multa carte nemtiesca căci scrisōrea e plina de sminte.

De totu siodu in fine că acestu capelanu trece de mare natiunalistu in jurulu nostru.

Ne plangemu că strainii nu vor se ni res-pecte limb'a, precum ni se cuvine. Dar cum s'o respecteze veniturele, daca neci carturari de ai nostri u'o sciu respectă?!

Duoi petrovaseni.

E vorba despre unu monumentu lui Gutenberg pe teritoriu romanu.

Domnule Redactore!

Comitetulu instituitu pentru ridicarea unui monumentu ilustrului inventatoru alu Tipogra-fiei Ioane Gutenberg, precum si a doi Romani, cari au introdusu si patronatu acésta arta in Romania, ve rōga se bine-voiti a publică in colōnele stimabilulu diariu ce redactati, urma-toriulu „Apelu“ si „Statutele Societati.“

Suntemu siguri, D-le redactore, că prin influinti'a de care se bucura diariulu D-vōstre, vom gasi unu sprijinu destulu de forte pentru realizarea dorintiei noastre.

A p e l u !

Sub-semnati, formand Comitetulu Socie-tatei pentru ridicarea unui monumentu ilustrului barbatu Ioan Gutenberg, indemnati de amatoriū progresulu si de incuragiatoriū meritulu, intru-indu-ne in sedinti'a dela 2 Iuliu 1869 am de-liberatu, conformu statuteloru, pentru ridicarea acestui monumentu. Ioan Gutenberg, insufletitu de schinti'a geniului si amōrea progresulu sci-intieloru, prin sacrificie si privatiuni de totu felulu, a inventatu art'a Tipografiei care, mai tardiu, a pusu omenirea in positiune nu numai de a cugetă, de a inventă, a inseriē fapte istorice ce ar fi remas in uitare, ci si de a le comunică cu cea mai mare inlesnire, in totu loculu.

Ioane Gutenberg este acél'a, care ne face se vorbimu de pressa, de acelu eminentu inainte mergetoriu alu civilizatiunei si progresulu. Elu ni arēta asta-di a cunoșce unde e lumin'a si ade-verulu cari, fara art'a Tipografiei, ar fi remasu necunoscute pentru tot-deun'a.

Acestu adeveru, atat de incontestabile, ne-a pusu in positiune se luāmu decisiunea, noi subsemnati, alesi de cei ce au bine-voitu a luā acésta frumoșa si nobila iniciativa, ca se facemu unu „Apelu“ cotra toti aceia cari, ca si noi, vor recunōșce, ca Ioane Gutenberg a adusu cele mai mari servitii omenirei. Depinde acum de aceia catra cari ne adresāmu, a corespunde la acestu „Apelu“ ca ast-feliu, se potemu realiză acésta laudabila dorintia, si a face ca si Romā-ni'a se posieda unu monumentu in onōrea si memori'a marelui si ilustrului barbatu Ioane Gutenberg precum si a doi Romani cari, cei d'anteiu, au introdusu si patronat art'a Tipografiei in patri'a noastră.

Listele de subscriptiune se impartu de ca-tra membrii Comitetulu la toti aceia, cari vor binevoī a primī o asemene insarcinare, era pentru aceia, cari vor dorī a corespunde de a dreptulu cu comitetulu, se vor adresă la „Tipog-rafi'a lucratoriloru asociati“ din Capitala, Passagiulu Romanu, unde asemenea se vor gasi liste de subscriptiune. — I. Heliade R. m. p. —

*) Noi scimu că s'a santiunatu, precum spuseramu in nr. 56. Ne mirāmu de intardiātulu publicarii la com-panii. Red.

P. Gradisteanu m. p. — Joh. Weiss m. p. — Georgianu m. p. — S. Walter m. p. — C. Marcovicu m. p. — M. Zamfirescu m. p. — G. I. Dianu m. p. — V. J. Sococu m. p. — F. Göbl m. p. — Al. Luchidi m. p. — G. B. Seiores m. p. — C. Margineanu m. p. — P. Ispirescu m. p.

Statutele Societati

pentru ridicarea unui Monumentu in onōrea lui I. Gutenberg inventatoriu artii tipografice.

Art. 1. O societate pentru ridicarea unui monumentu lui Ioan Gutenberg este constituita in Bucuresci.

Art. 2. Acésta societate este reprezentata de unu comitetu, compusu din persōnele urmatorie, alese in sedinti'a de la Iuniu 1869:

D-nu I. Eliade Radulescu, presiedinte.
„ P. Gradisteanu, } vice-presiedinti.
„ I. Weiss, }
„ C. S. Marcovici, controlorulu.
„ M. Zamfirescu, cassierulu.
„ P. Ispirescu, } secretari.
„ Sc. Walter }
„ C. Margineanu, }
„ G. Dianu, }
„ Fr. Göbl, } membri
„ C. N. Radulescu, }
„ P. Jorjan, }
„ Gr. Bilciurescu, }
„ I. W. Sococ }
„ A. Luchidi, }

Art. 3. Missiunea comitetulu este de a adunā bani, atatu in tiēra catu si in strainetate, de la tipografi si alte persōne, cari iubescu artele, pentru a se ridică mai anteiū unu monu-mentu ilustrului barbatu Gutenberg; si, daca mijlōcele vor permite, se se asiedie imprejurulu acestui monumentu si alte dōue busturi ale acelor'a dintre Romani, care au introdusu séu pa-tronatu mai multu art'a tipografica in Romania.

Art. 4. Baniū se vor adunā prin ori-ce mijlōce legali, incuviintiate de comitetu, si mai alesu prin subscriptiuni pe liste imprimate si purtandu timbrulu societati si semnaturile presiedintelui ori vice-presiedintelui, a doi secre-tari si a cassierulu.

Art. 5. Listele se dau numai membriloru comitetulu sub respunderea loru, séu se trimitu prin judetie, cu adresa formala, de catra comitetu, la ori cine va gasi de cuviintia.

Art. 6. La finele fie-carei luni, membrii, cari au primitu liste, sunt obligati a raspunde banii, ce vor fi adunatu, cassierulu, care apoi va trebui se-i verse la Cass'a de Depuneri si Con-semnatiuni, luandu cuveni'ta recepisa, retien-du-se totu de una lei 100 pentru a subveni chieltu-eliloru menunte.

Art. 7. Pentru ori-ce chieltuie-la va trebui se se face, relativa la cumperatōre de registre, condicii, trimbru, etc., atatu in privinti'a admi-nistratiunei fonduriloru, catu si pentru activarea subscriptiunei, ori corespundinti'a cu strainetatea, cassierulu societati va fi obligatu a raspunde banii, dupa ordinulu ce i se va dá, in urm'a unei incheiari facute de presiedinte ori vice-presie-dinte si in unire cu secretari si controlorulu pana la sum'a de lei 50; era pentru o suma mai mare va trebui se fie decisiunea comitetulu, luata cu majoritatea voturiloru.

Art. 8. Nu se va putē ridică nici unu banu de la cass'a de depuneri si consemnatiuni de catu prin adresa formale, facuta din partea Presiedintelui cu doi Secretari si contrasemnata de controlorulu si cassierulu, motivandu-se tot-deun'a incheierea Comitetulu.

Art. 9. Controlorulu este detoriu a controlă pe fiecare luna, daca registrele se tinu in regula, si daca banii se incasēdia si se vērsa la timpulu.

Art. 10. Comitetulu este obligatu a se adunā odata pe luna, dupa invitarea ce va face Presiedintele, ori Vice-presiedintele, in lips'a acestuia; era crediendu de trebuintia, va putē convocă comitetulu si de mai multe ori in cur-sulu unei lune.

Art. 11. D. Vice-presiedinte, Iōne Weiss, este insarcinatu a tiēnē corespundintia cu strainetatea pentru a procură comitetulu ori-ce sciintie relative la monumentu.

Art. 12. Siese luni celu multu dupa de-schiderea subscriptiunei, toti aceia, cari vor fi primitu liste, sunt obligati a le inaintă, impreuna cu banii, comitetulu care se va intruni pentru a constatā sumele incassate, a chibsuī asupra mo-delulu de esecutatu, precum si daca sunt bani de ajunsu pentru a se incepe lucrarea. In casu inse, ca precieulu monumentulu se fie mai mare de catu sum'a adunata, atunci Comitetulu va decide

catu trebbe se se mai urmedie cu subscriptiunea, nu inse mai mult de catu alte siese luni.

Art. 13. La finele termineloru de inchide-rea subscriptiuniloru, comitetulu va trebui se decida sumele ce urmēdia a se elocă pentru mo-numentulu lui Iōne Gutenberg pentru busturile aceloru doi Romani, si cine se fie acei doi Romani.

Art. 14. Comitetulu va publică, cinci dile dupa finitulu fie-carei luni, numele acelor'a, cari au contribuitu la ridicarea acestui monumentu.

Art. 15. Dupa ridicarea monumentulu, Cassierulu este detoriu a presintā compturile de gestiunea fonduriloru cari, incuviintandu-se de Comitetu, vor trebui se se publice prin Monitoriu si alte diarie, pentru ca se cunoșca fie-care sub-scriitoriu modulu cum s'a intrebuintiatu banii.

Art. 16. Comitetulu va staruī pe langa onor. Primaria a Capitalei ca se destine unu locu priinciosu pentru ridicarea acestui monu-mentu.

Pana aci scrisōrea ce ni-a trimis'o comi-tetulu lui Gutenberg. In catu pentru parerea noastră, ne marginimu a reproduce celea ce le dice „Traianu“ in acésta privintia, ni vorbesce tocma' din inima:

Pe candu ōsale lui Mircea, Stefanu, Tiepe-siu, Raresiu, Iōnnu, Michaiu, Négoia, Mateiu, Sierbanu, Urechia, Costinu, Grecēnu, Nasturelu, Stroici, Neculce, Cantemiru, si ale tuturoru ce-loru-lalti eroi ai faptei si ai cugetarii nationale, diacu uitate in tiēra fara nici o pétra de adu-cere-a-minte, — se ivescu ōmeni, caror'a nu li-e rusine a propune piramide in capital'a Roma-niei in glori'a teutonulu Guttenberg!

Ni se sfasia anim'a, vedindu in fruntea loru pe D. Heliade Radulescu!

Se-ti radicāmu unu monumentu tie, subli-mule cantaretiu alu „Michaidei“, dar nu Svabi-loru si Burcusiloru!

Noi cunoșcemu statu'a lui Guttenberg de la Mainz, esita din dal't'a ilustrului Thorvaldsen.

Noi cunoșcemu statu'a lui Guttenberg de la Strassburg, detorita celebrulu David d'Angers.

Noi cunoșcemu d'abiā aceste dōue statue ale lui Guttenberg, afara de acé'a din panteo-nulu pan-germanicu de langa Ratiabona.

Pana astadi numai Nemtiū din Ellatz si Nemtiū din Hessen-Darmstadt au radicatu statue lui Guttenberg.

Descoperirea tipariulu, — pe care Chi-nesii l'au fostu cunoscutu cu siēptespre-dieci secolu inainte de Guttenberg, — este, negresitu, o bine-facere sublima pentru umanitatea intrēga.

Dar unde puneti aflarea Americei?

De ce uitati aplicarea aburelui?

Iute dara statue lui Colombo si lui Watt pe pietiele Bucuresciloru!

Ridicolu, ridicolu, de trei ori ridicolu!

Chiar Nemtiū ve voru ride, căci recun-oscū ei insū, că fie-care nationalitate trebbe se se gandésca mai anteiū de tōte la sine si.

Ca se ne pōta intielege acei ce nu sciu romanesce, iata ce dice Fridericu List, faimosulu economistu din Wurtemberg, patri'a din astiei prussiane de asta-di:

„Jede Nation, wie jedes Individuum, ist sich selbst am nächsten!“

Pentru ca batiocur'a se fie si mai dure-rōsa, propunetoriū monumentulu declara căi daca vor ajunge banii si daca vor gasi in istori'a noastră nationala vr'o doi Romani, cari se me-rite o asemenea onōre, ei vor pune statutele loru alaturea cu statu'a lui Guttenberg, ca doi catiei gudurandu-se la piciorle stepanului!

Anatema!

Indignatiunea ne popresce a vorbi mai multu!

Romania.

Mesagiulu domnescu la deschiderea corpuri-loru legiuitōrie.

Domniloru Senatori, Domniloru Deputatii Spre a me conformă art. 95 din constitutiune, v'am convocatu in sesiune straordinaria, desī in acésta epoca a anulu cei mai multi dintre DV. sunt ocupati cu importante lucrari ale campu-lui. De aceea guvernulu meu a marginitu dura-t'a acestei sesiuni pentru unu terminu numai de 15 dile, acceptandu ca lucrari cele mai insem-nate ale DVōstre se se efectueze in viitōrea se-siune ordinaria.

Speru, inse, Dloru Senatori! că dupa ce veti termină verificarea titluriloru DVōstre si ve veti constitui, totusi veti gasi timpulu spre a votă in in asta sesiune cate-va proiecte de legi,

șoatate de camera Deputatilor, si cari nu potu suferi amenare.

Domnilor Deputati, Domnilor Senatori! Departatu din sinulu familiei mele de mai multu de trei ani, unu simtiementu naturalu me îndemna de a nu intardiá mai multu de a o vedé. Voiu si plecá dara peste pucinu spre a realisá acésta dorintia.

Me voiu folosi de acésta ocaziune spre a visitá pe suveranii statelor garante, caror'a Romani'a, nu trebuie se uitámu, li detoresce o nestérsa recunoscintia.

Acést'a dejá am si inceputu a o pune in lucrare prin visit'a ce am facutu Maiestatei Sale Imperatului Rusiei in Crimeea, unde am fostu obiectulu celei mai afectuóse primiri.

Astu-felu, sum in dreptu a crede cá si in occidentu, prin aceeasi binevoitória primire si prin relatiunile personale ce se vor stabili, tiér'a nóstra nu va puté decatu se castige, si interesele nóstre nationale vor aflá si mai tari si mai caldurosi aপরatori.

Cu plina dara incedere in fitoriulu patriei, care merge cu pasi rapedi pe calea progresului si a prosperitatei, rogu pe Dumnedieu se binecuvinte lucrarile Dvóstre!

Carolul I.

Ministru Presiedinte, Dimitrie Ghica.

de interne, M. Cogalnicénu.

de finance, Al. G. Golescu.

de justitie, B. Boerescu.

culte si instr. A. Cretiescu.

de resbelu colonelu, G. Manu.

Bucuresci 25 augustu 1869. Nr. 1442.

Carolul I.

din grat'á lui Ddieu si prin vointi'a nationale, Domnu alu Romanilor,

La toti de fatia si in venitoriu sanetate.

Avendu a merge pentru pucinu timpu in occidentu;

Am decretatu si decretámu ce urméza:

Art. I. Pe catu timpu vom lipsi din tíera, tóte lucrarile administratiunei publice, care reclama confirmarea domnéscá, se vor supune a-probarii consiliului ministrilor, dupa presentarea ce va face fie-care ministru in parte, si li se va dá cursu sub rezerv'a sanctiunei nóstre ulterioare.

Art. II. Destituire si numirile de functionari publici, dupa gasirea cu cale a consiliului ministrilor, vor fi cu titlu provisoriu, pana la a nóstra sanctiune.

Varietati.

Necrologu. Damascenu Boginca, fostu jurconsultu in Moldov'a, profesore de dreptu si apoi ministru de justitia; de nascere din Banatu; autorulu multoru scrieri istorico-critice, renumitu mai vertosu prin opulu seu „Antecitatile romane“ ce trebuie se-lu cunoasca toti romanii, — dupa o victia de 69 de ani a repausatu (cum ni se scrie din Iasi) in 20 augustu, si s'a impormentatu la biserica Barnosci. Opurile lui, i vor perpetuá memori'a. Fie-i tieren'a usióra!

Dreptatea in Ungaria. „Mag. Ujs.“ spune urmatoriulu casu, intemplatu intre ungurimea de langa Dunare, dar durera cá nu anumesce si persónele: Unu jude cercualu supuse la bataia trupésca pre mai multi individi, intre cari erau si de cei cu dreptulu politicu de alegere, éra unii érau de o constructiune corporala mai slaba de catu se scape sanetosi de sub asemene pedépsa. Unu advocatu, vedendu acésta barbaria, facusá pre jude la comitatu. Comitatu emise o comisiune carea investigá aceste dóue întrebări: 1) Adeveratu e cá judele v'au batutu? (ómenii respunsera: adeveratu!) 2) Impoteritu-l'ati pre advocatulu N.N. ca se faca acusare? ómenii respunsera cá nu l'au impoteritu. Acum comitatu otari intru întieptiunea sa cá: unde nu e acusare, n'are se fie neci judecata. Advocatulu, bietii ómenii si dreptatea remasera cu budiele umflate.

Tuturoru romaniloru cari se ocupa si de lectura italiana, recomandámu: Bibliografia. „L'Unitá Politica“, giornale della domenica che si publica in Torino dalla casa editrice Biagio Moretti, nel' ultimo numero contine il Sommario delle seguenti materie: Napoli capitale d'Italia. — Denaro di S. Pietro — Le carezze au-

striache. — Effemeridi dei concilii. — *Il Principe di Romania.* — Catechismo massonico a Don Margotti. — Incendio a Civitavecchia. — L'amnistia Napoleonica. — La Tramirabile e il di lei sepolcro. — La pubblica sicurezza. — Prognostici del conciliabolo ecumenico. — Schiaffo dei Savoia a S. Ecc. Menabrea. — Il nuovo ministero potoghese. — Cronaca speciale. — Cerimonia funebre. — Consorzio Nazionale, denaro dell'Italia. — Rivista interna ed esterna. Prezzi d'abbonamento per un anno L. 6. Semestre L. 3,50. Trimestre L. 2. — Le associazioni principiano col 1º e 15 di ciascun mese.

Suatulu bunu anca ti póte aprinde paie in capu. Din comun'a Sa' Mihaiulu-Romanu (cot. Temisiului) primimu o scrisóre, lunga catu o di de véra, subscrisa de multi barbati si femei. Ne-am spariatu catu e de mare necadiulu acestei comune. Intr'unu norocu ne apucámu de cetitu. Lucrulu nu e de siéga, comun'a intréga se scóla in capulu dlui preotu I. S. invinuindu-lu cá „la sant'a biserica a trasu mai anteu clopotulu celu micu, a dóua óra celu medilociu, si numai a treia óra clopotulu celu mare, adeca le-a intorsu, firesce in batjocura.“ Vede, ce preotu peccatosu! „In biserica ne-a numitu betivi.“ Vede ce batjocura pentru bunii romani din Sa' Mihaiu, cari au celu petienu dóue birturi in satu. — „Preotulu acel'a are spressiuni ca unu hotnogi de persecutori.“ Si acést'a ii supera nu numai pre densii dar si pre vecini, cáci sunt blandi, daca se si batu, apoi mai multi se vindeca de catu ce moru din bataia. Anca multe alte invinuirii de acestea. Cantandu se gasimu vin'a acea mare din carea s'a pornitu acésta inversiunare a supr'a preotulu, éca ce aflaramu: Este cunoscutu cumca la romani pre multe locuri domnesce anca acea remasitia din stravechi'a religiune pagana d'a serba dílele lui Joie, intre pasci si rusalii, ca fulgerulu si grindinea se nu bata campurile. Astu-feliu si locutorii din S. Mihaiulu-Romanu tienu la aceste serbatori, inse preotulu s'a incumetatu se-i dogenésca, spunendu-le cá e datina pagana. Ómenii nu vor se créda, ci invinuescu pre preotulu. De aci inversiunarea. Vor se-lu traga in publicitate la respundere, amenintiandu-lu cá de nu se va pocali, au se-i spuna si alte lucruri. Ómeni bunj, lasati-ve de inversiunare, credeti preotulu cá adevéru graesce, este datina pagana. Are biserica crestina destule serbatori, nu e lipsa se le mai inmultiti cu cele pagane, precum: joile, vincirile, marti-serile, séu cu cele din substitiuni precum caii lui san' Tóderu séu tocm'a diu'a dracului ce o serbau moldovenii alta data. Preotulu nu póte face din joi o domineca. Intielgemu cumca si nesciinti'a, daca o lovesci, rebeléza; inse apoi trebuie se vina éra pace. Acést'a e acum o comuna fórté agitata. Pentru ca se se póta feri ci, i trebuie pace si buna întielegere. Deci spre acést'a se nisuiti cu totii.

(+) **Octroari in cauza de religiune.** In „Hon“ unu domn de unguru afirma cá Ungari'a, de acea nu póte naintá in privint'a comerciala, industriaria si preste totu in starea materiala, cáci serbatorile sunt pré multe, desclinitu nationalitate nemagiare fiindu mai bigóte si lenióse, cérca a face serbatori catu de multe ca se scape de lucru. Nu-i place cá biserica or. si gr. catiene si acum la calendariulu julianu. Deci propune ca *diet'a* ungrúesca, prin articlu de lege se reduca serbatorile si se unifice calendarele. Pentru ca ridiculositatea se fie deplina, ar trebui se mai adauga la propunere cá de acum numai *diet'a* póte íerotoni preoti, santi apa, botezá scl.

A esitu de sub tipariu *Compediu de Agricultura Practica* pentru usulu cultivatoriloru de P. Alesandrescu fostu cultivatore, Profesore la seminariulu din Bucuresci, opu ilustratu cu 28 figuri. Brosiur'a este de 207 pagini si se afla de vendere la tóte librariile. Preciulu 2 lei si 75 bani.

== **Bibliografia.** In curundu va esi de sub tiparu o noua opera a D-lui Dimitrie Bolintinénu, intitulata: „Romania Róba la Austro-Maghari?“ S'a mai pus sub tiparu de același autoru opera intitulata: *Nepesarea de Religii de Patrie si de dreptate la romani*“ scriere fórté interesanta. („Adun. Nation.“)

== **Conferintie de invetiatori** au fostu in tractulu protopresviterale alu Mercuréi; in ambe tracturile protopresviterali ale Sabiului. De mai departe audimu cá in Sacele au fostu conferintie de invetiatori din tracturile Brasiovului. Crede-mu cá domnii respectivi ne vor pune in stare de a face cunoscuté mai pre largu si rezultatele conferintieloru. („Telegr. Rom.“)

— **La gimnasiulu romanu gr. or. din Bradu (cot. Zarandului)** studintii au se se inscrie, atatu cei pentru norme catu si cei pentru gimnasiu, pana la 17/29 septembre. In 18/30 septembre se vor incepe prelegerile. Asceptámu cu doru a vedé rezultatulu inscrieriloru la acestu nou gimnasiu romanu.

== „**A nó'a programa a gimnasiului mare romanescu din Brasiovu,** de religiunea ort. orient. redésa de Davidu Almasianu.“ Din acésta programa vedemu cá in anul scolasticu decursu s'au inscriu la acestu gimnasiu 259 de teneri, si a nume in clas'a I. 65; — cl. II. 42; — cl. III. 41; — cl. IV. 34; — cl. V. 35; — VI. 21; — cl. VII. 12; — cl. VIII. 12. Toti romani de nationalitate, si a nume 227 de din cóci éra 32 de din colo de Carpati. Programei premerge o disertatiune „Despre metru in poesie lirice ale lui Horatiu,“ e opu detaiatu, de la profesorele I. Lengeru, meritú — precum se vede — a servi totodata spre indrumarea studintiloru ce au se se ocupe de acestu autoru. Asemene studie speciale sunt fórté necesarie la instructiune, dar tiparirea loru separata ar fi pré anevoia cáci putieni se ocupa la noi de literatur'a clasica si prin urmare neavendu trecere, nu s'ar poté acoperi apesele. Considerandu acést'a, credemu cá este ideia buna a folosi ocaziunea programei pentru a poté tipari asemene studie necesarie. Ni-ar paré bine daca acésta ideia s'ar pface in datina. In catu pentru valórea intrenseca a disertatiunei, pana se ajungemu a sarsii cetirea ei, remanemu detori cu parerea nóstra definitiva.

Responsuri: Sasc'a: Cele anonime nu le potu întrebuintá.

Dlul Luca: Daca neci F. nu implinesce comisiunea, pentru acum n'avemu in catro ne întórcé.

Indreptáre. In nr. penultimu, corespondint'a despre adunarea generala a Asociatiunei din Aradu, avea se póte subscrierea dlui „Curtius“ Numai din sminta a remasu netiparitu numele dlui corespondinte.

Ovreei au serbatóre, prin urmare nu publicámu burs'a cáci n'a fostu frecuentata.

Concursu.

Pentru deplinirea statimiloru invetiatorésce in comitatulu Bihoru, comunele urmátórie:

1. **Grosi**, cu salariulu anualu de 50 fl. v. a. 8 1/2 cubule de gráu, 8 1/2 de cucuruзу, 10 maji de fenu, si 9 orgii de lemne.
2. **Mocirla**, salariulu anualu 50 fl. v. a., 8 cubule de gráu, si 8 de cucuruзу, 10 maji de fenu, si 8 orgii de lemne.
3. **Bochia**, cu salariulu anualu de 41 fl. v.

a., 7 cubule de gráu, 7 de cucuruзу, 9 maji de fenu si 6 orgii de lemne.

4. **Agrisiu**, salariulu anualu 30 fl. v. a., 9 cubule de gráu, 9 de cucuruзу, 12 maji de fenu, si 8 orgii de lemne.

5. **Coroiu**, cu salariulu anualu de 50 fl. v. a., 4 cubule de gráu, 4 de cucuruзу, 5 maji de fenu, si 6 orgii de lemne.

Doritorii de a ocupá aceste statii, sunt avisati recursurile loru instruate cu documintele cerute, in decursulu aloru 4 septemani de la prima publicatiune, Pré onoratulu Consistoriu Aradanu, adresate, a le substerne subscriului in T. Carandu.

T. Carandu 26 augustu 1869.

Iosifu Marchisiu, m. p. protopresv. gr. or. alu Beliiului si inspectoru distr. de scóle.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scóla gr. or. din comun'a Petruvasila in confiniulu militariu, se deschide prin acést'a concursu.

Cu acestu postu sunt impreunate urmátóriele emoluminte, adeca.

In bani 350 fl. v. a. pe anu, 3 orgii de lemne si cortelu.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorésce vor avé a sterne petitiunile loru concursuali pana in 15/3 septemvre 1869. inclitului Regimentu de granitia serbo-banaticu in Beserica-alba Nr 14.

Petrovasila in 25 13 augustu 1869.

Antistia comunala din Petrovasila.

(1 | 2)

Concursu.

Pentru definitiv'a deplinire a statimiloru invetiatorésce in Protopopiatulu Meziadului, cottulu Biharei. —

1. **Meziadu**, impreunatu cu salariu de 105 fl. v. a. 4. cubule de gráu, 4. cubule de cucuruзу, 6. stangeni de lemne.

2. **B. Salisce**, cu salariu de 84. fl. v. a. 5. cubule de gráu, 5. cubule de cucuruзу, 75. portii de fenu, 75 fuióre, 8. stangeni de lemne, 1/2 cubulu de fasóla, 6 pd. de lumine.

Dumbravani, cu salariu de 105. fl. v. a. 12 cubule de bucate, 180. portii de fenu, 180. fuióre, 12. stangeni de lemne.

Doritorii de a ocupá ver un'a dintre aceste statii, vor avé recursurile loru dimpreuna cu atestatele necesarie, pan' in 16/28. septemvre, a. c. a le transpune subscriului.

Baita, (Rézbánya) 16/28. Aug. 1869.

Petru Sabo, m. p. protop. Meziadului, inspect. distr. de scóle.

(1—2)

Orarie eminate si bune.

DEPOSITULU DE ORARIE

avutu, renumitu de multi ani,

alul **M. HERZ,**

orologiaru orasianscu

Viena, Stephánsplatz nr. 6.

In dosulu cartei lui Zwettl ofere alu seu depositu mare de totu felulu de orarie, bine regulate cu garantiá pe unu anu, cu pretulu érentu. Pentru fie-care orariu regulatu se dá garantiá in scrisu.

Orarie portative de Genf

calitateá cea mai eminenta esaminata de c. r. imprimaria de bani.

Orarie pentru barbati,		de aur :		de argintu :	
unu Cylinder cu 4 rub.	10—12	Cylinder, aur nr. 3, 8 rub.	30—38	cu 2 fedele, 8 rubini	45—48
„ cu rub. d'auru d-sar.	13—14	„ cu fedelu d'auru	37—40	email. cu diamante	58—65
Cylinder cu 8 rubini	15—17	Anker cu 15 rub.	40—44	Anker	45—48
„ cu dóue fedele	15—17	„ mai fine, fed. d'aur	46—60	„ cu sticle crist.	56—60
„ cu sticle cristale	15—17	„ cu 2 fedele	55—58	„ cu 2 fedele	54—59
Anker cu 15 rub.	16—19	„ cu fedelu auritu 65, 70, 80, 90, 100	120	„ email. cu diam.	70—89
„ mai fine cu fed. de arg.	20—23	„ sticla crist. fed. d'aur.	60—75	Remontoir,	70, 80, 100
„ cu dóue fedele	18—22	Remontoirs fed. d'auru	100—130	„ cu 2 fed. 100, 110, 130	130
„ mai fine	24—28	„ cu 2 fedele	130—180	Afará d'acestea se afla ori ce felu de soi de orarie. — Orarie de argintu se aurescu pentru fl. 1—1.50	
Orariu Anker de armia, f. dup.	24—26	Orariu pentru dame,		Monogramme si insemne se facu fórté éstinu. — Se afla orarie de aur si d'argintu cu insemne ungrúesce.	
Anker Remontoir, fine se radica la tiechia	28—30	de argintu :		Alarmatoriu cu orariu, 7 fl.	
„ cu 2 fed.	35—40	Cylinder, auritu, ser. d.		Alarmatoriu cu orariu, cari a prindu si luminarecandu aiazmeza, 6 fl.	
Remontoirs sticle cristal.	30—36	de aur :		Alarmatoriu pentru siguritate, pregatitu cu se pusce carú aiazmeza, 14 fl.	
Anker Remontoirs de armia	38—45	cu 4 si 8 rub.			
		emailate			
		cu fedelu de aur			
		email. cu diamante			
		cu sticle cristaline			

Depositulu celu mai mare de

Orarie cu pendulu (Pendeluhren) fabricate proprie

cu garantiá pe doi ani.

a se trage in fie-care di 9, 10, 11 fl.
„ totu la 8, di 16, 17, 18, 19, 20, 22 fl.
„ se bata la óra si la 1/30, 33, 35 fl.

a se trage se repeteze la paratriu si la óra, 48, 50, 53 fl.
Regulatori la luna 28, 30, 32 fl.
Inpachetarea pentru unu orariu d'acestua l fl. 50 cr.

Reparaturile se facu batu mai bine; *insarcinari* din strainetate se efeeptuá; cu cea mai mare punctualitate trimittie. eu se competint'a anticipative, ori postcipendu-se de la posta; ce nu convine se primesce in chimbá. Orarie, aur si argintu se primescu in schimb cu pretiurile celo mai inalte.

Trimittendu-mi-se pretiulu ori ca se primescu la urma de la posta, trimittu si in strainetate orarie, pendatara ege, si pentru cele ce nu se tienu trimittu banii pe posta.